

Operativt mål 10 - Allergena ingredienser i färdigförpackade livsmedel

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Ta del av vårt stödmaterial till operativt mål 10 - allergena ingredienser i färdigförpackade livsmedel. Stödet innehåller information och frågor som är bra att ställa vid kontroll av att målet är uppfyllt.

Om målet

Operativt mål 10 – Allergena ingredienser i färdigförpackade livsmedel -NKP-webben

Rapportering av målet

Målet ska rapporteras enligt anvisningarna till myndighetsrapporteringen.

Myndighetsrapportering (välj det aktuella året i vänstermenyn)

Det innebär att rapportering av målet ska ske mot rapporteringspunkt P47 och mot nedanstående lagstiftningspunkter.

B02 - Obligatorisk livsmedelsinformation, innehåll och presentation

J01 - Allmänna krav på livsmedelssäkerhet

Om allergena ingredienser i färdigförpackade livsmedel

Livsmedel som innehåller allergena ingredienser behöver vara korrekt märkta för att allergiska och överkänsliga konsumenter ska kunna undvika livsmedel de inte tål och därmed undvika att drabbas av allvarliga allergiska reaktioner. Lagstiftningen har ett tydligt fokus på information om allergena ingredienser med regler om hur dessa ska märkas ut.

Idag är handeln med livsmedel global och det importeras många produkter vars märkning i många fall inte är på svenska. När livsmedlet når slutkonsument ska den obligatoriska livsmedelsinformationen vara på svenska eller språk som endast obetydligt skiljer sig från svenska. Det innebär att importörerna som ansvarar för livsmedelsinformationen måste säkerställa att informationen på förpackningen är korrekt.

Tidigare undersökningar som fokuserat på information och märkning om allergena ingredienser har visat att det behövs mer kontroll och stöd inom detta område. Målet syftar till att säkerställa information i livsmedelskedjan.

I arbetet med målet ska märkningen på färdigförpackade livsmedel kontrolleras. Alla allergena ingredienser som finns i livsmedlet ska finnas med i ingrediensförteckningen och vara framhävda samt korrekt översatta till svenska.

Vad ska kontrolleras?

Målet gäller för alla myndigheter som enligt 25 § livsmedelsförordningen (2006:813) har kontrollansvar över grossister som importerar färdigförpackade livsmedel och som ansvarar för att ta fram eller översätta svensk livsmedelsinformation. Kontroll ska göras av märkning av allergena ingredienser i alla typer av färdigförpackade livsmedel där en ingrediensförteckning är obligatorisk.

Kontroll som inte ingår i operativt mål 10

Eventuell märkning med "kan innehålla spår av", en allergen ingår inte i kontrollen av detta mål.

Inte heller ingår kontroll av produkter som enligt lagstiftningen inte behöver ha en ingrediensförteckning.

Drycker med en alkoholhalt på mer än 1,2 volymprocent ("% vol.") ingår inte i målet.

Se även:

När det inte behövs en ingrediensförteckning

Förberedelse och utförande

Kontrollmyndigheten ska kontrollera att information om alla allergena ingredienser i livsmedlet finns med i ingrediensförteckningen, att informationen om allergena ingredienser är korrekt översatt till svenska och att den framhävs från resten av ingrediensförteckningen. Innehållet av allergena ingredienser i livsmedlet ska verifieras mot det som står på etiketten genom dokumentationskontroll.

Kontrollen ska göras genom revision med dokumentationskontroll för att styrka att ovanstående information om allergena ingredienser uppfyller kraven i förordning (EU) nr 1169/2011.

Lagstiftning:

- Artikel 8, 9, 15 och 21 samt bilaga II i förordning (EU) nr 1169/2011
- 5 § LIVSFS 2014:4
- Artikel 14 i förordning (EG) nr 178/2002

Frågor som kan vara till hjälp

Kontrollen kan läggas upp på olika sätt men här är ett förslag på tillvägagångssätt.

1. Välj ut minst tre produkter hos grossisten. Välj i första hand produkter som innehåller mer än en ingrediens. Även sammansatta produkter som enligt ingrediensförteckningen inte innehåller några allergena ingredienser kan vara aktuella att välja ut.
2. För att underlätta kontrollen, ta gärna kontakt med grossisten i förväg och be dem skicka följande för de produkter som väljs ut (till exempel utifrån grossistens produktförteckning):
 - Bild på produkternas märkning (särskilt ingrediensförteckningen).
 - Dokumentation som styrker hur grossisten säkerställer att informationen om allergena ingredienser i ingrediensförteckningen blir korrekt på svenska. Detta kan till exempel vara ingrediensförteckningen på originalspråket på originalförpackningen eller en medföljande handling till en storförpackning.
3. Kontrollera utifrån produkternas märkning att ingrediensförteckningen finns på svenska och att de allergena ingredienserna är korrekt översatta till svenska. Annat språk får användas om språket endast obetydligt skiljer sig från svenska.

Lagstiftningsstöd: artikel 8, 9 och 15 i förordning (EU) nr 1169/2011, 5 § LIVSFS 2014:4 och artikel 14 i förordning (EG) nr 178/2002.

Se även:

Informationen ska vara på svenska.

Om ingrediensförteckningen är på svenska (eller annat språk som obetydligt skiljer sig) - gå vidare till fråga 4-6.

4. Kontrollera utifrån produktens ingrediensförteckning om samtliga allergena ingredienser är framhävda från resten av ingredienserna.

Lagstiftningsstöd: artikel 8 och 21 i förordning (EU) nr 1169/2011.

Se även:

Ämnen som ska framhävas i märkningen.

5. Kontrollera att de allergena ingredienserna har en tydlig hänvisning till beteckningen på det ämne eller den produkt som förtecknas i bilaga II i förordning (EU) nr 1169/2011.

Nötter ska anges med sin specifika beteckning på svenska. Exempelvis **”hasselnötter”**. Det är inte tillräckligt att enbart ange **”nötter”**.

För ingredienser som exempelvis kasein behöver det även specificeras att den härrör från mjölk. Exempelvis kasein (av **mjölk**).

Lagstiftningsstöd: artikel 8 och 21 i förordning (EU) nr 1169/2011.

Se även:

Allergeninformation.

6. Granska produktens hela märkning om det finns indikationer på att någon allergen ingrediens saknas i den svenska märkningen.

Det kan till exempel vara produktens beteckning, bilder, märkning på annat språk eller någon synlig allergen ingrediens på produkten som indikerar att någon allergen ingrediens saknas i den svenska märkningen.

Lagstiftningsstöd: 9 i förordning (EU) nr 1169/2011 och artikel 14 i förordning (EG) nr 178/2002.

7. Kontrollera dokumentationen som styrker hur grossisten säkerställer att informationen om allergena ingredienser i ingrediensförteckningen blir korrekt på svenska (se underlag som efterfrågats i punkt 2).

Exempelvis:

- Finns samtliga allergena ingredienser med i den svenska ingrediensförteckningen?
- Kontrollera om samtliga allergena ingredienser i eventuella sammansatta ingredienser i livsmedlet är angivna i ingrediensförteckningen.

Lagstiftningsstöd: artikel 8 och 9 i förordning (EU) nr 1169/2011 och artikel 14 i förordning (EG) nr 178/2002.

Hur gör jag om avvikelser konstateras

Här är några exempel på hantering vid avvikelser.

I följande fall anser vi generellt att avvikelsen ska rapporteras i RASFF då dessa märkningsbrister innebär att livsmedlet anses vara icke säkert enligt artikel 14 i förordning (EG) nr 178/2002 men det kan behöva avgöras från fall till fall:

- Det saknas en ingrediensförteckning på svenska eller att en allergen ingrediens inte är korrekt översatta till svenska (fråga 3).
- Om allergena ingredienser saknas i den svenska märkningen (fråga 6 och 7).

Om samtliga allergena ingredienser inte är framhävda (fråga 4) eller de allergena ingredienserna inte har en tydlig hänvisning till beteckningen på det ämne eller den produkt som förtecknas i bilaga II i förordning nr 1169/2011 (fråga 5) så är detta avvikelser från lagstiftningens krav.

Det behöver bedömas från fall till fall om det föreligger en sådan hälsorisk att det ska hanteras inom RASFF-systemet. Det är till exempel en större risk om det allergen som inte är framhävvt utgör en stor andel av livsmedlet, eller om vissa allergena ingredienser är framhävda medan andra inte är det.

Om en produkt har en frivillig märkning med "kan innehålla spår av" där allergenerna är framhävda men de allergena ingredienserna i ingrediensförteckningen däremot inte är framhävda kan det vara vilseledande för konsumenterna och utgöra en risk. Vissa allergener är dessutom särskilt vanliga orsaker till svåra allergiska reaktioner.

För riskbedömning, se:

Riskvärderingsguide allergener, rapport 17 2015.

Senast uppdaterad 3 januari 2023 Ansvarig grupp SV_FMS

